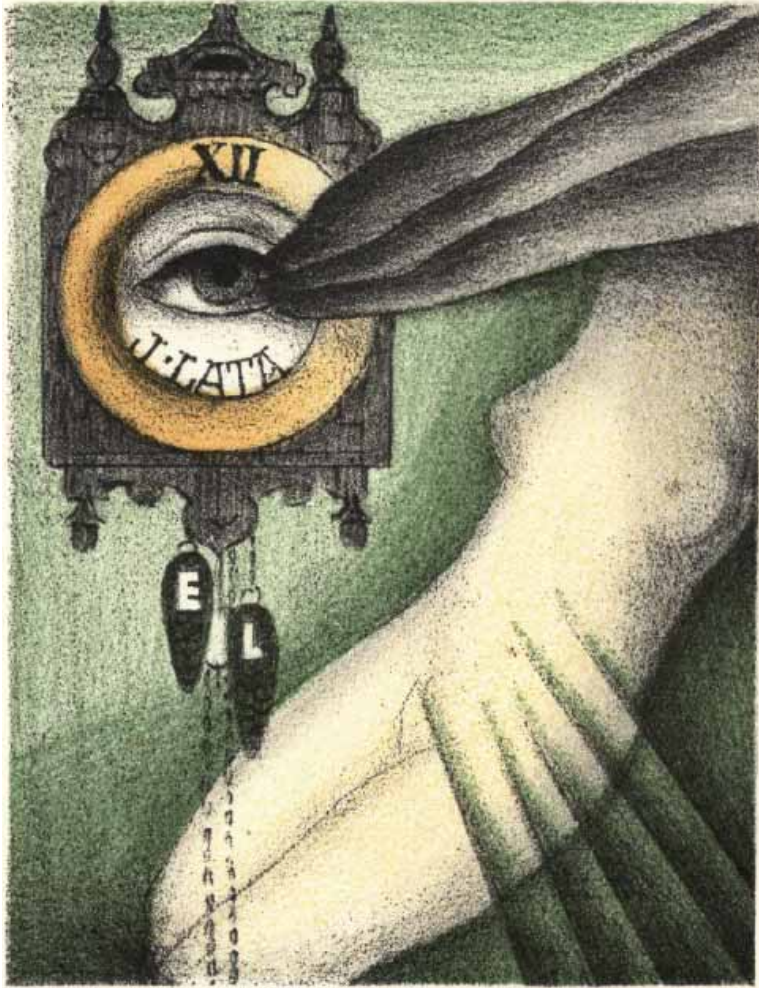

1/2019

KNIŽNÍ ZNAČKA

ČASOPIS SPOLKU SBĚRATELŮ A PŘÁTEL EXLIBRIS

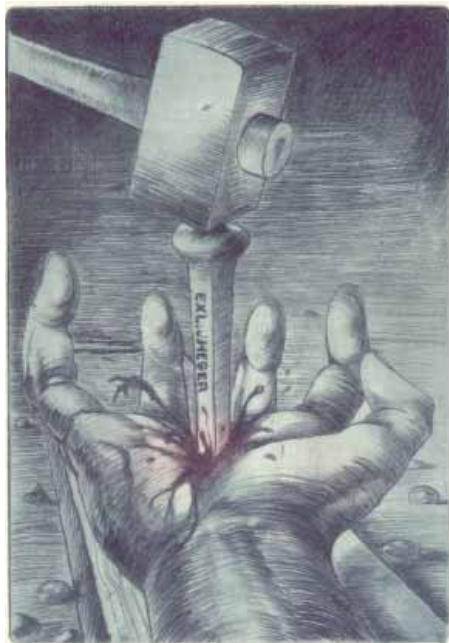
Jaroslav Kaiser, L1/4, 1988

HLEDÁNÍ DOKONALOSTI

Metamorfóza grafické tvorby

Karla Musila

Jsou umělci, jejichž tvůrčí rukopis se po celý život nemění, a stále jsou na hranici dokonalosti. Vzpomeňme Josefa Váchala, Bohuslava Reynka, Josefa Lady nebo Kamila Lhotáka. Jiní, a těch je většina, během svého života stále hledají, objevují, nacházejí i bloudí na té složitě

Karel Musil, C4, 2004

až trnitě cestě k vysněnému cíli. Jejich proměna – metamorfóza – může být geniální (příkladem může být Picassův kubismus či Kupkův objevný experiment), zatímco jiní tápají a svůj cíl nešťastně minou.

Vydat se na takovou cestu je vzrušující, a proč ne? Změna přeci znamená život, přemýšlení, objevování, lákavé dobrodružství i úspěch a ocenění. Proč ten

složitý úvod? Rád bych se vydal po stopách umělce, pro nějž se taková první životní proměna stala významnou a rozhodující při hledání vlastní identity. Karel Musil, liberecký rodák (13. ledna 1982), absolvent Střední umělecké školy v Liberci a Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, kde studoval od roku 2002 do roku 2008, je jedním z umělců, kteří se svou tvorbou významně podílejí na realizaci mnoha exlibris pro české i zahraniční sběratele a jeho grafické listy najdeme v předních českých galeriích. Jeho rané práce z let 2001 až 2008 jsou značně ovlivněny **surrealistickou tematikou**, zaměřenou na člověka v jakémsi labyrintu či podivném světě, v němž jednotlivé stavební prvky (architektonické artefakty, krajiny-

Karel Musil, C4+C7, 2015

Karel Musil, C4+C7, 2018

né detaily, symbolické zlomky lidského těla: ruce, ňadra, Kristův kříž, propletenice nereálných rostlin, planoucí ohně) vytvářejí složitý celek, jenž po vytištění působí přízračně až mrazivě. Černá barva, jen lehce tlumená průzračnou hnědí, ještě podtrhuje vnitřní napětí všech listů a složitá kompozice dokazuje, že Karel Musil se snažil vyjádřit obavy o současný problematický svět, v němž přibýváme na kříž nejen zbědovaného Krista, ale i vše lidské, harmonické a laskavé. Jednotlivým grafickým listům nechybí estetická hodnota, jsou citlivě a zdařile vytištěny technikou hlubotisku (autorův tisk) v němž převládá suchá jehla zvyšující napětí dramatických dějů.

Toto období sice umožnilo Karlu Musilovi realizovat složité myšlenkové pocity, ale není dostatečně uspokojující pro jeho budoucí zaměření. Také listy pro sběratele exlibris z tohoto období jsou stejného charakteru: Kristova dlaň probodnutá hřebem zatloukaným mohutnou palicí (J. Heger, 2004) nebo Sisyfos pro téhož majitele (2004) dokazují zatím ještě au-

Karel Musil, C4+C7, 2018

torovu nejistotu s řešením prostoru. Obdobné jsou i dva listy z roku 2005, kde navíc autor poněkud zápasí s písmem, jež v případě majitele Konečného umístil tak, že je jen těžko čitelné (Žena a strom). Po ukončení surrealistického období Musilových začátků zjistíme, že tato jeho zásadní proměna/metamorfóza

byla úspěšná a posunula jeho vývoj blíže k dokonalosti, k níž se pochopitelně každý umělec snaží přiblížit. Už v roce 2009 realizoval list s hudební tematikou pro sběratele Slavomíra Solaře, který na diváka působí velice příznivě: dynamika rytmu, pohyb ženského těla, kultivovaně umístěný text, oproštění plochy

Karel Musil, C4+C7, 2018

od zbytečných podrobností, to vše je pro Musilovu novou tvůrčí etapu přínosem a příslibem zajímavého vývoje do dalších let. Také další listy z tohoto období naznačují cestu, pro niž se autor rozhodl. Surrealistické prvky ještě přetrvávají, ale realita převládá. Příkladem je list určený MUDr. V. Heřmanovi, který je už kompozičně mistrovsky vyvážený, nepostrádá poetický náboj, nechybí mu hloubka prostoru a písmo je naprosto dokonale umístěné! Tady je možná namísto i otázka: Co když se umělec měl vydat touto cestou? Ostatní listy však naznačují, že Karel Musil má jasnou představu o své práci a cílevědomě postupuje k vytčenému cíli. Za zmínku stojí ještě jeden list z roku 2013, který je listem „portrétním“.

Na něm pro Karla Scherzera nakreslil A. Vivaldiho ve chvíli kdy zasněně přemýšlí o příští skladbě. V budoucnu se s portréty umělců v díle Karla Musila opět setkáme a zjistíme, jak veliký posun v uměleckém zrání od tohoto roku nastal.

Další etapa, která jen potvrzuje, že Musil se vydal správným směrem a neustále zdokonaluje nejen kresbu ale i kompoziční řešení, je velice zajímavá a bohatá na listy s dějově pestrou tematikou. Díla z let 2014–2016 dokazují, že **poetický realismus**, k němuž se postupně propracoval, nabízí neskonalé možnosti i citlivé uplatnění promyšlené kresby, jež se stala pro Musila nutností a bez níž si už dnes nedovedeme jeho grafické listy představit. Pro názornost jsem vybral dva zcela odlišné listy z této doby: prvním je pocta B. Kubištovi pro sběratele Z. Konečného, kde ukazuje, jak virtuózně vstoupil do světa slavného umělce, aby vzdal hold jeho dílu. Zdařilá práce, barevně vyvážená a tiskařsky bezvadně provedená. A jak jsem záviděl Bakchovi z druhého listu pro L. Kříže! Vnadná krasavice ozdobená zralými hrozny a obdařená vyvinutým poprsím se tak něžně tulí k tomu mohutnému požitkáři, zatímco on, nevděčník, neomalenež chrní! No ne, a další chlípny starý kozel si dovoluje až moc, když nenápadně hledí jemné proporce té krasavice! Vidíte, Musil si i zažertoval! To je dobře, humoru není nikdy dost a život bez něj by byla otřesná nuda. Toto období můžeme uzavřít souborem deseti listů *Apollón a Bohyně* z roku 2016 pro příznivce Musilova díla. Soubor je dobrým příkladem toho, jak by měly obdobné celky vypadat: vkusná obálka s kresbou autora, stručná charakteristika jednotlivých listů a představení autora v krátkém textu Bc. Lady Nečasové.

Příjemný celek; majitel si s potěšením může prohlížet autorem vytištěné barevně vyvážené listy a s radostí vstoupit do světa antických múz, které jej souborem provázejí.

V posledním období (2017–2018) nám autor opět nabídl listy, jejichž provedení je po všech stránkách zdařilé. Častým námětem je žena, někdy nebezpečně vyzývavá, provokující až krutá (list pro

Karel Musil, C4+C7, 2018

Masahitu Sakamota), pohrává si na scéně života s mužem, jenž se podřizuje její vládě. Takový je i obraz současné společnosti, kdy feminismus vstupuje do popředí a muž je jen malátným hercem bez potřeby vyniknout. Žena je také námětem dalšího cyklu *Čtenářky*, v němž Karel Musil plochu jednotlivých grafických desek poněkud uvolňuje. Zatímco část matrice je prázdná, bez zásahu grafického nástroje a při tisku zůstává nedotčená, pak zbývající plocha je propracována do nejmenších podrobností, je nositelkou děje, nutí nás přemýšlet o obsahu ženou rozečtené knihy a při bedlivém prohlížení z její tváře dokonce vyčteme i její náladu. Zbývající část těla je jen sou-

částí kompozičního celku a neruší naši pozornost.

Jak je patrné z uvedeného výčtu, grafik Karel Musil rád pracuje v cyklech. Dovolují mu návraty i možnost znovu navázat na zajímavou tematiku, která zůstává zcela otevřená a láká k dalšímu pokračování. Také cyklus *Slavné osobnosti* vznikající v průběhu let 2017–2018 je důkazem Musilovy snahy vytvářet otevřené cykly, do nichž může znovu a znovu vstupovat. Umělecké provedení tohoto souboru je zatím nejzdařilejší a prozrazuje, že proměna, ta zpočátku uvedená metamorfóza, byla nutná, významná a pro umělce přínosná. Je dalším krokem na cestě k dokonalosti, ale bylo by předčasné o ní hovořit. Zatím se můžeme s potěšením dívat do tváře Michelangela, z níž vyčteme jistotu člověka, který už ví hodně o věčnosti, nebo zajdeme na schůzku se Salvadorem Dalím, jehož uhrančivé oči pronikly za hranici možného. Chcete hudební génie? Proč ne! G. F. Händel nás pozve na plachetnici plující po hladině nádherných tónů jeho hudby a Leoš Janáček nám bude určitě vyprávět o svých láskách, půvabných ženách i milostných dobrodružstvích, která prožil. Zatím mlčí, oči jsou studnice do jeho duše a hudba již vypráví... (Z. Čenská, 2018)

Závěrem je vhodné znovu zhodnotit rozrůstající se dílo Karla Musila tak, jak o něm tato krátká studie vypráví: jeho fantazie je bohatá, grafické zpracování snese jakoukoliv kritiku, tiskařský talent autora je kladem a poetické ladění patří k celé jeho tvorbě. Zbývá popřát autorovi hodně tvůrčích úspěchů a připomenout, že jen skromní umělci se stali stálicemi na českém i světovém grafickém nebi.

Karel Žižkovský

**JOSEF ZEDNÍK, MOST, OLEŠNÁ,
HOŘOVICE JAK SE TO RÝMUJE?**

Redaktor Knižní značky poprosil pana dr. J. Zedníka u příležitosti jeho jubilea o odpovědi na několik otázek:

Vyměnil jste Most za Olešnou. Jak se Vám tam žije?

Děkuji za optání, v Olešné se nám žije velice dobře. Další zima, zdá se, je za námi a těšíme se na jaro, na všechno to rašení, pučení, klíčení, světlo, teplo, vůně, barvy, přelety ptáků.

Josef Zedník, X3/5, 2005

Po krátké přestávce jste opět „naskočil“ do pedagogické činnosti. Jak se Vám v ní daří?

Pokud jde o školství a mou práci, na ZUŠ jsem byl v Mostě do svých padesáti let.

Zde v Hořovicích v roce 2008, kdy jsme z Mostu odešli, ani výtvarný obor nebyl, ale oslovil mě tehdy pan ředitel z gymnázia, a tak už desátým rokem pracuji se studenty na Gymnáziu Václava Hraběte. Práce mne stále těší, i když přiznávám,

Josef Zedník, X3/4, 1994

že ZUŠ to není. V každé třídě je však několik nadšených studentů, a tak naděje stále trvá. Práce ve školství je čím dál těžší, změnilo se snad úplně všechno, a já mám pocit, že poslední, co stále „drží“, jsem já. Otázkou je, zda je to vůbec dobře (že stále držím), zda se nemýlím, zda jsem ještě soudný.

Jistě jste ale nezařechal své vlastní výtvarné činnosti. Na čem pracujete?

Co se týče mé současné výtvarničiny, stále si rád maluji a ťukám do dřeva, když je čas a mohu, zapomínám při tom na svět a raduji se, těším se a odlétám si jinam. Bohužel grafiku – barevné tisky, linoryt,

jsem po několika nezdařených pokusech už nevzkřísil, nemám vhodné podmínky, ale nevzdávám to. Oprášil jsem hlubotiskový lis a i v této oblasti naděje stále trvá. Spoustu času věnuji, a rád, naší zahradě. **Vyučujete ještě na gymnáziu klasické grafické techniky?**

Školní vzdělávací program na gymnáziu je bohatý a pestrý, k základům grafických technik se dostaneme, ale nepreferujeme je, naše možnosti jsou technicky i prostorově omezené. Hlavně kreslíme, malujeme, kombinujeme a učíme se

Josef Zedník, X3/4, 1994

výtvarně přemýšlet, tvořit. Kreativita je důležitá v každé lidské činnosti a tak hledáme, zkoušíme, experimentujeme. Netvoříme tzv. „hezké obrázky“ (Co to je hezký obrázek? Každý přece vnímá krásu jinak.), ale hledáme obrázek zajímavý a snažíme se o něm hovořit, obhájit jej. Snažím se být studentům průvodcem,

dvířka do výtvarného světa jim pouze pootvírám a hledím především na to, aby si to podstatné, důležité objevili a našli sami. Domnívám se, že to, co si najdou sami, si budou pamatovat celý život! Rovněž věřím, že když je práce zajímavá, otevřou si ony pomyslné dveře do kořán! A že kompozice, tvar, linie, barva, světlo či stín mohou být dobrodružstvím i zážitkem. Potvrzuje mi to i skutečnost, že každým rokem se nám pravidelně jeden či dva studenti hlásí na školy umělecké a jsou i úspěšní.

Poslední dobou se setkáváme s Vaší grafickou prostřednictvím novoročenek pana Ing. Jiřího Soukupa. Je to náhoda?

Není, pan Ing. Jiří Soukup je můj dlouholetý přítel, kamarád. Při ministerstvu zemědělství organizoval spoustu zajímavých akcí, např. o architektuře a umění severních Čech. Navštívili tehdy i Most, přijeli za námi i do ZUŠ. Připravili jsme spolu i výstavy v Hradci Králové v Galerii Na Mostě a v Praze na Ministerstvu zemědělství, navštívil i mou poslední výstavu v Mostě před třemi lety. Jirka Soukup je báječný člověk, fascinuje mě jeho síla, chuť do práce, neutuchající elán, nadšení, energie i široký rozsah zájmů! Je mi radostí a potěšením povídat si s ním, pravidelně si telefonujeme, a stejně tak rád pro něj dělám i novoročenky. Zajímavé je, že jako chlapec pobýval i zde v Hořovicích a v sousedním Žebráku, měl tam dědečka Celestýna.

Pro novoročenky J. Soukupa používáte počítačovou grafiku. Jaký je Váš názor na ni v souvislosti s uměleckou tvorbou?

Počítač je pro mě velikým pomocníkem, dostal jsem se k němu hned v samých začátcích digitální éry jako ředitel umělecké školy. Dnes, když mi již nejde podle mé představy vlastní tisk, tisknu alespoň

digitálně. Není podle mého názoru nad originální tisk, ale říkám si: „Chvála Pánu za ty dary!“

Srdečně Vás i všechny další sběratele drobné grafiky pozdravuji ze staré kovárny v Olešné, přeji hezké dny, a aby se dařilo!

JUBILUJÍCÍ MIROSLAV PETŘÍK

Miroslav Petřík, grafik, malíř, fotograf, trenér juda, se narodil 30. ledna 1959 v Českých Budějovicích. Vystudoval Střední průmyslovou školu v Písku. V současnosti je v Týně nad Vltavou ředitelem Měst-

Miroslav Petřík, C3, 2018

ského domu dětí a mládeže. Působí zde i jako pedagog výtvarného klubu a jeho žáci jsou velmi úspěšní na mezinárodních soutěžích exlibris. Od roku 1995 vede výtvarný klub Bludička, v němž vyučuje grafiku a připravuje na zkoušky zájemce o studium výtvarných oborů.

Jako výtvarník je autodidakt. V osmdesátých letech absolvoval Lidovou konzervatoř v Praze na Smíchově u lektorů Ladislava J. Kašpara a Josefa Palečka. Později konzultoval své práce u Ladislava Čepeláka, Jiřího Corvina, Jaroslava Klápště a dalších výtvarníků. Jeho tvorba je tematicky i technicky rozmanitá. Kreslí pastelem, maluje akvarelem nebo olejem, z grafických technik si nejvíce osvojil suchou jeh-

Miroslav Petřík, C3, 2018

lu, lept a akvatintu. V jeho dílech převažují krajiny, přírodní a hudební motivy (žena a housle). Jeho drobné grafiky se vyznačují soustředěním na detail i kompozici, převažují na nich portréty, architektura, zátiší nebo příroda.

Od roku 1984 je Mirek Petřík členem SSPE, od roku 2017 členem výboru. V roce 1986 vytvořil první exlibris a doposud jich vytvořil 59, pro české i zahraniční sběratele. Od roku 2016 je spolupořadatelem a „duší“ Vltavotýnského symposia drobné grafiky (letos proběhne jeho IV. ročník). V loňském roce, kdy v Praze probíhal 37. kongres FISAE, byl Miroslav Petřík sekretářem a jedním z porotců prestižní světové soutěže v tvorbě exlibris, která byla

ke kongresu pridruzena. Spolu s Jakubem Pichem z Českých Budějovic vypsali mezinárodní soutěž mládeže v tvorbě exlibris, jejíž vítězové budou vyhlášeni na sjezdu SSPE v Českém Krumlově.

Své výtvarné práce prezentuje Miroslav Petřík na autorských a kolektivních výstavách od roku 1982. Za největší úspěch lze považovat zastoupení jeho děl na výstavách při XXVI. mezinárodním kongresu exlibris v Chrudimi (1996), na výstavě Hosté Hollaru (2004) a na XXIV. mezinárodním bienále exlibris v polském Malborku (2013). V roce 2018 byla jeho soutěžní práce zastoupena ve výběru italské soutěže v Bodio Lomnago, kterou pořádala tamní knihovna. Od roku 2010 se věnuje také fotografování, je oficiálním fotografem Českého svazu juda.

Má vlastní webové stránky <https://www.miroslavpetrik.cz/>.

Alois Sassmann

MILAN BOUDA – 75 LET

Výtvarník a najmä neúnavný organizátor kultúrneho diania v Uhorskom Brode sa narodil 30. 3. 1944. Jeho príklon k umeniu formoval otec, puškár v miestnej zbrojovke, ktorý rád maľoval a po ktorom Milan zdedil precíznosť

Milan Bouda

a zmysel pre kompozíciu. Od detstva navštevoval výtvarné krúžky, zúčastňoval sa súťaží a po vyučení v Českej zbrojovke pokračoval v štúdiu na brodskej priemyslovke. Ani tam neprestáva kresliť a maľovať, jeho diela zdobia školské chodby a jeho profesor Kasan si jednu z nich zakúpil, čo Milan Bouda dodnes pokladá za skvelý biznis.

Jeho ďalšou vášňou bol basketbal, ktorý mu pomohol k vojenskej službe v Lip-

Milan Bouda, L1, 2015

ovskom Mikuláši, kde usilovne maľoval krajinu Liptova. Po službe v zelenom nastúpil do zbrojovky, kde najskôr pracoval ako zásobovač a po roku 1989 pracoval ako vedúci oddelenia propagácie. Tu mohol využiť svoje schopnosti a pracoval na príprave katalógov, plagátov, kalendárov a podieľal sa pri návrhoch expozícií pre tuzemské i zahraničné veľtrhy a výstavy.

Po roku 1990 sa stáva spoluzakladateľom Združenia výtvarných umelcov moravsko-slovenského pomedzia a od roku 2004 až doteraz je v jeho čele. Nechy-

bal skoro na žiadnej kolektívnej výstave združenia, usporiadal veľký počet autorských prezentácií a o kvalite jeho prác svedčí skutočnosť, že sú súčasťou súkromných zbierok doma i v zahraničí. Milan Bouda prešiel pomerne kľukatú výtvarnú cestu, kým si našiel polohu, ktorá mu vyhovuje. Koketoval s kresbou, linorytom, suchou ihlou, významnú časť jeho tvorby tvorili koláže, kde naplno uplatnil až filigránsku presnosť. V poslednom období objavil litografiu a posledné práce svedčia o tom, že si s technikou tlače z plochy veľmi dobre porozumel, pretože môže uplatniť dlhoročnú kresliarsku prípravu. Okrem voľnej tvorby a spomínaných koláží vytvára novoročné grafiky a exlibrisy pre svojich priateľov. S ohľadom na množstvo známych musí byť veľmi usilovný a počítajú sa medzi nich dúfam, že mi v budúcnosti príde ešte veľa obálok s jeho prácami.

Vítazoslav Chrenko

JUBILUJÍCÍ MARIE SEMDÍKOVÁ, ČESTNÁ ČLENKA SSPE

Pokud si laskavý čtenář vyhledá a otevře na internetu video VÁCLAV HAVEL V CHRUDIMI 28. 8. 1996 – JAK SI HO PAMATUJEME (http://www.chrudim.tv/video_124.html), vrátí se do doby konání 26. mezinárodního kongresu FISAE v Chrudimi v roce 1996 a také do doby těsně po úmrtí prezidenta Václava Havla v roce 2011. Obsahuje původní video z roku 1996 natočené firmou FONA Chrudim doplněné o rozhovory ze dne 20. 12. 2011 (Petr Řezníček, Marie Sedmíková, Milena Burdychová, Ivan Baborák a Jiří Nový). Prezident Václav Havel navštívil 28. 8. 1996 město Chrudim a při

té příležitosti rovněž dvě významné kongresové výstavy: *Mezinárodní výstava exlibris 1994–1996 a Josef Váchal. Exlibris*. Na záběrech videa spatříme ve společnosti V. Havla tehdejšího předsedu SSPE a prezidenta FISAE dr. Ivo Prokopa a hlavní organizátorku kongresu FISAE

Paní Marie Stará vítá 28. 8. 1996 prezidenta Václava Havla v Chrudimi

paní Marii Sedmíkovou, jak vítá s velkou kyticí Václava Havla před budovou muzea v Chrudimi, kde se výstavy konaly, a jak se s ním na závěr jeho návštěvy kongresu loučí.

Rád na kongres FISAE v Chrudimi vzpomínám, byla to vlídná doba, kongres byl připraven naprosto vynikajícím způsobem. Byl jsem v té době začínajícím, naprosto bezradným sběratelem exlibris. U stolu jsme první den seděli (já a moje paní Míla) s dr. O. Premstallerem. Zásadní rady mně tehdy poskytli Jarda Šulc a manželé Hartmanovi, dodnes jsem jim za to vděčný.

Paní Marie Sedmíková (tehdy ještě Maruška Stará) byla hlavní organizátorkou kongresu a zřejmě i autorkou výborného nápadu, aby se kongres konal v Chrudimi, kde sídlil Kabinet exlibris PNP, jehož byla vedoucí, a konala se zde tehdy již tradiční trienále českého exlibris. Pro ubytování velkého množství účastníků (více než 600 osob) byly využity i blízké

Pardubice a spojení zajišťovaly pravidelné kongresové autobusové spoje mezi Pardubicemi a Chrudimí. Nebylo na závalu, že se v té době konala Velká pardubická.

Z mého pohledu byla zdařilá i další trienále v Chrudimi, spojená se sjezdy SSPE, které paní Marie Sedmíková organizovala, bylo to v letech 1999, 2002, 2005, 2008, 2011 a 2014. Vždy jsme se do Chrudimi těšili a paní M. Sedmíková nikdy nezklamala naše očekávání a vždy nás vlídně přijala.

Poslední trienále v Chrudimi v roce 2017, které již paní M. Sedmíková neorganizovala, bylo pro mnohé autory exlibris a pro mnohé účastníky sjezdu SSPE zklamáním. *Když dva dělají totéž, není to totéž!*

Takže díky za vše, co jste pro českou knižní značku vykonala, vážená paní Marie Sedmíková. A hodně zdraví a spokojenosti do dalších let.

Váš Jan Langhammer

K 85. NAROZENINÁM JOSEFA DOLÍVKY

Je tomu přes třicet let, možná, že čtyřicet, co jsem se seznámil s Josefem Dolívkou z Kostelce na Hané. Naše první setkání bylo zcela nečekané, ba spontánní. Podnětem byla zpráva v prostějovských novinách, že v prostorách městského muzea se koná výstava prostějovských výtvarníků. Kurátorem výstavy byl Josef Dolívka. V té době pro mne zcela neznámá osoba. A jelikož jsem milovník výtvarného umění, zajímaly mne okolnosti vzniku takového počínu. Ve výstavním sále byly zastoupeny obrazy současných prostějovských výtvarníků, ale i malířů ze vzdálenějšího okolí. Některá díla bylo třeba zapůjčit

z pozůstalosti či ze soukromých sbírek. Pan Dolívka vyhověl mému přání a ochotně po vernisáži, při sklence moravského vína, porozprávěl o jistém dobrodružství, ale i tvůrčí kráse při přípravě výstavních prostor, výběru autorů, volbě a umístění jednotlivých exponátů. Pochopil jsem, že podobných zájemců bylo více, takže

*Bohumír Kolář a Josef Dolívka,
Olomouc 26. 3. 2014*

kolem stolu Josefa Dolívky v kavárně Národního domu byla za pár okamžiků docela početná skupina zájemců. S radostí jsem přijal pozvání účastnit se následující výstavy. Ale na té jsem již byl členem Klubu přátel výtvarného umění v Prostějově, jehož předsedou byl právě Josef Dolívka. A tak pozvolna po malých krůčcích, vznikalo naše přátelství, které se s každým dalším setkáním prohlubovalo. Výstavy, které připravoval Josef Dolívka, byly pro nás, pro členy klubu, cestami za uměním. Rozšiřovaly náš pohled o historické předěly od generace klasiků, umělců tvořících v období mezi světovými válkami, až po současné výtvarníky nesoucí znaky modernosti a abstrakce. Klub přátel výtvarného umění (KPVU) nejen že zpestřil náš život o celou řadu pozoruhodných zážitků s malíři a sochaři, jejichž výstavy Josef Dolívka připravil, ale obohatil nás i v oblasti vnímání tajemna

umění, které nám tito umělci doslova vyjevili při účasti na vernisážích a při objasňování svého výtvarného pojetí.

Ale vrátíme-li se k osobě jubilanta Josefa Dolívky a uvážíme-li, co pro kulturní, spolkový, společenský, osvětový a vzdělávací život v Prostějově, částečně i v Olomouci a okolí, udělal a ještě dělá, je toho na jeden lidský život skutečně hodně. Jen co usilovné práce vynaložil ve prospěch popularizace výtvarných děl. Ve svém pečlivě vedeném přehledu má zaznamenány všechny výstavy, které připravil a zahajoval. Ke každé výstavě vydal samostatné tisky dotýkající se osoby umělce a jeho výtvarného pojetí. Redigoval jedinečný klubový měsíčník Okno. V něm publikoval články a studie o umění a v nezanebatelné míře část vyhradil pro osobnosti a významné události regionu. Vydával

Anna Grmelová, X2

a editoval knihy. Jako velký milovník bibliofilii se podílel v mnoha případech na jejich vzniku. Technicky a výtvarně připravil pro své přátele umělecky zdařilé a v současné době vyhledávané bibliofilie. Řadu jich vydal ve vlastní edici Réva. Mimořádným počinem, který připravil pro členy KPVU v Prostějově, byl tisk grafických lis-

tů v subskripci v omezeném počtu kusů. Přílohou každé grafiky byl doprovodný list s názvem díla, technikou provedení a formátem a dále informacemi o autorovi. Tímto chci doložit obětavost, preciznost a ušlechtilou snahu Josefa Dolívky neustále zvyšovat úroveň klubu, získávat široký okruh zájemců o umění a obohatit spolkový život na Prostějovsku.

Jedním z životních cílů Josefa Dolívky bylo zpracování „výtvarného života“ na Prostějovsku. I v tomto případě odvedl kus poctivé práce. V roce 2007 vydal KPVU jeho publikaci *Výtvarníci prostějovského regionu*. V ní zachytil všechny ty, kteří se v Prostějově či jeho okolí narodili nebo působili. Vedle známých osobností se podařilo Josefu Dolívkově objevit i zcela zapomenuté výtvarníky, kteří neměli to štěstí dostat se na výsluní uměleckého světa. A ještě jednu aktivitu Josefa Dolívky nelze opomenout. Tou byla setkání sběratelů grafiky, exlibris a umění obecně. Osobně tato setkání organizoval. Do Prostějova se pravidelně sjížděli milovníci umění a sběratelé z celé republiky a okolních států.

Za členy KPVU v Prostějově patří Josefu Dolívkově naše úcta i náš upřímný dík za mnohaletou práci v klubu, za úsilí předávat a zprostředkovat krásu výtvarného umění. Při svém životním jubileu má na co navazovat i na co vzpomínat. Ohlédně-li se oněch čtyřicet let zpátky a vzpomene na roky své publicistiky, organizačního úsilí a bádání v oblasti umění, jistě jej tyto okamžiky naplní uspokojením.

Takže milý jubilate, přejeme Vám ze srdce zdraví, pohodu a přátelské a povzbudivé společenství všech kolem Vás.

Prostějov 8. března 2019

Bohumil Holub, Josef Julínek

HYPERJUBILANT

Titulek poněkud nezvyklý a snad i málo srozumitelný, ne-li dokonce bezprecedentní, čili nemající obdoby. Pak by se měl vysvětlit, objasnit, oč jde a v daném případě půjde, eventuálně zdůvodnit, proč tomu tak je, koho a čeho se to vlastně týká. Přece i tak víme, že *jubilantem*

Kamil Lhoták, P1, 1984

rozumíme *oslavence*, tedy člověka, který se dožil významného výročí, zejména zakrouhleného, tzv. kulatin. A co *hyper*? Z řečtiny přejatá předpona značící něco *přes, nad, nadmíru*. Známe ji dobře, byť povětšinou ve smyslu přehánění, nadšazování, velikosti nebo i zbytečného přepychu. Ovšem nic z toho neplatí tady, kde máme na mysli hned souběh několika mezníků životní dráhy osobnosti, jíž bychom si měli považovat. Tou je náš kolega pan **Ctibor Morávek**.

Narodil se 11. února 1919. Sic! Dožívá se tudíž plné stovky let. Jako republika i Spolek, do něhož vstoupil již v roce 1943! Považme, že se tak stalo za války, pod německou okupací, což budiž přímým důkazem o nepřerušnosti našeho bytí. Zůstává tudíž řádně registrovaným členem $\frac{3}{4}$ celého žití. Od svých 24 let.

Jen si to spočítejte a domyslete. Navíc ani nádech formality. Nadšený sběratel těch drobných tisků, soustředovaných sice systematicky, leč zároveň srdcem. Má jich nepřeberně. Vždyť začal s grafikou již dva roky před vstupem do řad exlibristů a 25 jich dokonce sám patroval. Vydával a rozesílal či měnil také vlastní novoročenky, jak jinak, bez **Pée-Fek** se přece neobešel téměř žádný z našich. ON s nimi přestal l. P. 1995, tedy zhruba před čtvrtstoletím, kdy mu bylo kolem 75let. Jedno číslo vedle druhého stojící za povšimnutí a obdiv. Jakkpak by ne, že?! Důkaz, že máme co do činění se vsutku *superjubilantem*, a nikoliv jen pro počet přelomových bodů. Především ON je super!

Však ještě uvidíme, když vyjevíme další přesvědčující stránky. Hle!

Převládal u něj zájem o Cyrila Boudu, jehož seznámil se slovným tiskařem Vladimírem Bujárkem, ale zajímal ho mezi jinými také J. Jíra, J. Klápště, K. Tondl, V. Vingler, ale ze všech nejvíce Kamil Lhoták, jeho přítel osobní. Ač nebyl jediným

Věra a Ctibor Morávkovi s Janou Černochovou, starostkou MČ Praha 2, 19. 2. 2019, foto: vin

z řad umělců, platil u něj za nejbližšího. Mnohým výtvarníkům nezištně pomáhal po stránce organizační nebo při řešení

problémů rázu technického. Ostatně – vždyť s nimi byl jako stavbař profesně spjat. Věrnost povolání dokresluje stálost jeho vyvážené povahy. Vydržel nejen oborově, ale zároveň pro něj nebyla příznačná změna zaměstnání, potažmo zaměstnavatelů. Na sklonku kariéry se jíím stala moderní a progresivní firma Metrostav. Nutno něco dodávat? Mluví to v souhrnu samo za sebe.

Co ještě dodat? Pro větší důraznost již řečeného rozhodně netřeba. Pouze proto, abychom neopomenuli něco podstatného a důležitého pro podání obrazu pravdivého i celistvého. Potom rozhodně nesmíme přehlédnout jinou oblast jeho výtvarné angažovanosti – fotografování. Sice amatérské, avšak na vysoké úrovni. Jinak by jeho snímky netiskly prestižní tiskoviny, kde si jimi získal značnou publicitu. Jenže nejagilněji si počínal na poli sportovním. Věnoval se především cyklistice a speciálně dráhové. Domovskou obec měl na strašnickém oválu, kde vynikal jako závodník. Byl doslova borcem a přeborníkem. Soupeřil tu například se světově úspěšným šampionem Cihlářem. Byl to jeho klubový kolega, mnohonásobný mistr Československé republiky a její slavný reprezentant na zahraniční scéně. Asi není dílem náhody, že se spolu sešli coby sousedé v jednom z činžáků výstavbné Vinohradské třídy. Tam bydlí, tam jsme ho navštívili s blahopřáním a dárky přesně v den oněch narozenin, slavených v úzkém rodinném kruhu. Přijali nás mezi sebe jako výraz ocenění projevené pozornosti. Přesvědčili jsme se na vlastní oči, že si drží kondici a zachovává duševní svěžest. Zřejmě se až sem promítlo všechno, čím poctivě procházel. Nic z toho nepřichází nazmar, jen se zužitkovává ve prospěch odkazu pokročilejším věkovým

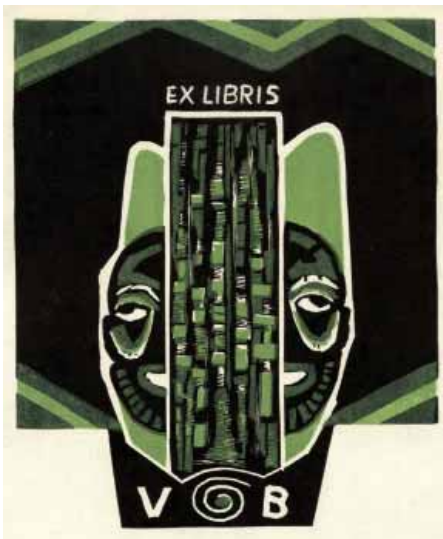
stupínkům. Rodák z Lomnice nad Popelkou a občan Roztok u Jilemnice, nyní již dlouho Pražan je toho živým, ale i stále čilým příkladem.

doc. PhDr. Felix Černoč, CSc.,
předseda SSPE

VZPOMÍNKA NA KRÁLE SÍTOTISKU JAROSLAVA KAISERA (1919–2007)

K stému výročí narození grafika, malíře, ilustrátora a pedagoga.

Sítotisk, odborně nazývaný serigrafie, je technika velmi stará. Pochází z Číny. K nám na Moravu ji údajně dovezl Tomáš Baťa z Anglie, aby ji využil pro reklamní účely. V Čechách se začala používat roku 1935 při zdobení textilíí filmtiskem.

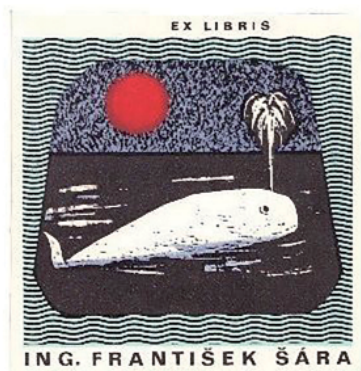

Jaroslav Kaiser, X3/2, 1977

S textilkami ve Dvoře Králové tehdy úzce spolupracovala místní kamenotiskárna firmy Ježek a Karmášek, ve které se učil litografickému řemeslu bělohradský rodák Jaroslav Kaiser. Ovlivněn grafikem

Karlem Štikou navštěvoval v Praze školu prof. V. Sychry. Za protektorátu byl totálně nasazen v ČKD. Po válce pokračoval ve studiích na VŠUP v ateliéru prof. A. Strnadela, která ukončil v r. 1950.

Sítotisku zůstal věrný a řadu let s ním experimentoval, až se stal doménou

Jaroslav Kaiser, S1/4, 1976

jeho uměleckého snažení. S vehemencí se zapojil do pražského výtvarného dění a díky své pili, dovednostem a znalostem celého spektra grafických technik byl přijat v roce 1957 do SČUG Hollar. Dlouhá léta zde patřil k neaktivnějším členům. V 60. letech **serigrafie** poprvé zahýbala světem, když umělecký sítotisk začali používat avantgardní tvůrci pop-artu, především Roy Lichtenstein, Andy Warhol a Victor Vasarely. U nás se touto technikou zabývali např. Jiří Kolář (1914–2002), Jaroslav Hořánek (1925–1995), Dalibor Chatrný (1925–2012) a z dosud žijících regionální malíř a grafik Středohoří Dan Richter (1930), jehož výstavy komorní barevné serigrafie oceňoval a zahajoval náš známý historik umění František Dvořák (1920–2015).

Od roku 1961 nastoupil J. Kaiser na Střední výtvarnou školu Václava Hollara v Praze už jako **profesor serigrafie**, figurální

a návrhové kresby. Tvorbě **exlibris** se věnoval od roku 1959. To už byl rok členem SSPE a v letech 1974–1989 dokonce členem výboru. Když v r. 1966 poprvé vystavil sítotiskem provedená exlibris v Olomouci, byl o jeho kolekci značný zájem. Výtvarník za ni obdržel Čestnou cenu. Do konce svého života vytvořil 370 knižních značek jak pro české, tak pro zahraniční sběratele. Náklady těchto malých grafických lístků nebyly větší než 100 kusů.

Málo se ví, že J. Kaiser byl tvůrcem řady poštovních známek a že se jako **ilustrátor knih** vedle prací pro naše nakladatelství prosadil i v cizině, když pro holandské milovníky knih vyzdobil dva bibliofilské tisky svými litografiemi. V 60. letech vydal dva soubory litografických knižních značek *Pražská domovní znamení* a *Zuzana a starci*.

V prosinci 1977 mu Klaus Rödel ve Frederikshavnu vydal **monografi** ve zná-

Jaroslav Kaiser, S1/5, 1986

mé edici *Exlibristen* v nákladu 150 číslovaných výtisků (autor Mirko Kaizl), do kterých J. Kaiser přidal svých šest originálních a podepsaných příloh a stejný nakladatel vydal v r. 2008 soupis exlibris

J. Kaisera (opus 1–244/1955–1999), který zpracoval dr. I. Prokop. České vydání tohoto soupisu SSPE v současnosti připravuje a bude vydán v letošním roce v omezeném nákladu pro zájemce a instituce.

Dlužno dodat, že samostatnou sítotiskovou techniku používal J. Kaiser jen

Jaroslav Kaiser, S1/5, 1986

výjimečně. Pro volnou grafiku i exlibris ji často doplňoval kamenotiskem. Osvojil si rovněž zvláštní kombinaci fotolitografie a linorytu s překrýváním sytých barev, čímž vyvolával nové barevné efekty. To ve spojení s nejrůznějšími tvary písma, ploch, šablon, výřezů, doplňků a kreseb dodávalo lístkům výraz bohatosti v projevu a přispělo k hlubšímu ideovému vyznění pečlivě promyšleného námětu. Tematika volných grafických listů a exlibris se příliš nelišila a vycházela z jeho zájmu o technické objevy a nové technologie: od letů do vesmíru, meziplanetárních stanic přes různé pulsary a quasary až po motivy ze zobrazení elektronovým mikroskopem. Ve své fantazii a filozofických úvahách byl mírným optimistou s přesvědčením, že prudký rozvoj vědy a techniky nepřeválčuje člověka a že lidský mozek zvládne všechna nebezpečí,

která lidstvu hrozí. Druhou oblastí realizovaných námětů jsou kulturní a literární odkazy (na spisovatele Franze Kafku, Fráňu Šrámka, K. H. Máchu, Karla Čapka, Hermana Melvilla (Bílá velryba), sochaře J. Štursu a J. Schnircha, vědce Bedřicha Hrozného a dalších). Inspiraci nacházel rovněž v přírodě a motivy ztvárňoval velice realisticky.

Techniku sítotisku při tvorbě volné grafiky a knižních značek úspěšně využívají v současnosti např. Boris Jirků a Ivan Baborák. Rýsuje se i *druhá vlna zájmu o serigrafii* u naší nejmladší výtvarné generace. Jejich práce by neměly mít větší počet tisků než 200, tzv. multiply jsou zakázány. Rozdíl mezi vrstevnou barevnou serigrafii a digitálním tiskem lze identifikovat pouhým dotekem.

SSPE vydal v r. 1998 list slovníku tvůrců exlibris *Jaroslav Kaiser*, jehož autorem je V. Petrovský. Jiří Ort

Art Nouveau Hotel PALACE Praha, 16. listopadu 2018

Přesně po stu letech od založení Československého spolku sběratelů a přátel exlibris v Praze se sešel současný výbor SSPE a jeho hosté ve stejném hotelu, tedy Palace hotelu (nároží Jindřišské a Panské ul.), ve kterém se konala

Vstupní hala hotelu Palace v Praze

ustavující 1. valná hromada v sobotu 16. listopadu 1918 o 7. hodině večerní v červeném saloně s tímto pořadem: 1. Přednáška redaktora Dlabače: Ex libris, 2. Volba předsednictva spolku a členů výboru, 3. Stanovy spolku, 4. Volné návrhy. V seznamu členů budoucího Spolku bylo zapsáno 49 osob.

O sto let později se zde konala **výborová schůze** za řízení předsedou doc. PhDr. Felixem. Černochem, CSc., za přítomnosti šesti členů výboru: Jiřího Hlinovského, Ing. Jana Langham-

Přednášející Ing. Jan Langhammer, CSc.

mera, CSc., Ing. Marie Moravcové, Miroslava Petříka, Mgr. Aloise Sassmanna a Karla Urbana, člena kontrolní komise doc. Ing. Františka Vaníčka, CSc., a dvou hostů: Ing. Markéty Bayerové a Jarmily Špačkové. Byla schválena závěrečná zpráva K. Urbana ke konání 37. kongresu FISAE v Praze bez konečné zprávy o hospodaření kongresu. Zajímavé je porovnání průměrného věku členů prvního výboru SSPE, který byl přibližně **32 let** (věk dvou členů se nepodařilo zjistit) a členů úřadujícího výboru včetně kontrolní komise, který byl více než **66 let**.

Po schůzi přednesl Ing. Jan Langhammer, CSc., přednášku o zakladatelích SSPE s promítáním jejich exlibris. Tato

přednáška bude uveřejněna ve Sborníku 2019 v plném znění.

Po obědě se konalo kolokvium (krátká rozprava o současném českém exlibris), kterého se mimo členy výboru SSPE a hosty zúčastnili: předseda SČUG Hollar Ing. Pavel Piekar, předseda SČB JUDr. Petr Ladman, Mgr. Barbora Vlášková z PNP Praha, Martina Vyšohlídová, DiS., BBus, z Knihovny Národního muzea, doc. akad. malířka Jaroslava Severová z Univerzity Hradec Králové a RNDr. Karel Žižkovský z Prahy.

Dalšími účastníky kolokvia byli: Bedřich Kocman z Pelhřimova, PhDr. Albína Měchurová z Prahy, PhDr. Jiří Ort z Ústí nad Labem, Marie Rumlarová z Pardubic, doc. PhDr. Slavomil Vencel, DrSc, z Prahy a David Cestr, student z Hradce Králové. Kolokvium zahájil doc. F. Černocho uvítáním účastníků a zprávou o oslavách 100. výročí vzniku SSPE a 37. mezinárodním kongresu FISAE v Praze, pak hovořili předsedové našich přátelenských spolků Ing. P. Piekar a dr. P. Ladman o souvislostech grafické tvorby a bibliofilie s českým exlibris v průběhu více než jednoho sta let, zejména o paralelním členství a činnosti velkého počtu významných osobností české kultury ve třech spolicích, které se významně podílely na vzniku a rozvoji moderní české grafiky od počátku 20. století do současnosti. Ing. J. Langhammer upozornil pouze na nutnost gramaticky správného používání podstatného jméno **exlibris**, které je středního rodu a je nesklonné. M. Petřík mluvil o nutnosti šíření tvorby exlibris mezi školní mládeží a souvisejících dětských soutěží a o pořádání Vltavotýnských symposií drobné grafiky. Ing. M. Moravcová hovořila o činnosti moravskotřebovské sek-

ce SSPE, tj. o vydávání souborů exlibris, výstavách a schůzkách členů. Podrobně informovala doc. J. Severová o stoupajícím využívání počítačové grafiky jak ve volné grafické tvorbě, tak při tvorbě exlibris a příležitostné grafiky a o výuce grafických technik na vysokých školách a technickém vybavení ateliérů. Mgr. B. Vlášková sdělila účastníkům základní informace o činnosti Kabinetu exlibris PNP v Praze, tj. o vytváření a zpracování sbírek exlibris (největších v České republice) a o pořádání pravidelných trienále v Chrudimi. Své názory na budoucnost českého exlibris přednesli významní sběratelé dr. J. Ort, Mgr. A. Sassmann, doc. F. Vaníček a dr. K. Žižkovský. Bohužel nezbyl čas na přednesení připravené přednášky M. Vyšehliřové o sbírkách exlibris v Knihovně Národního muzea.

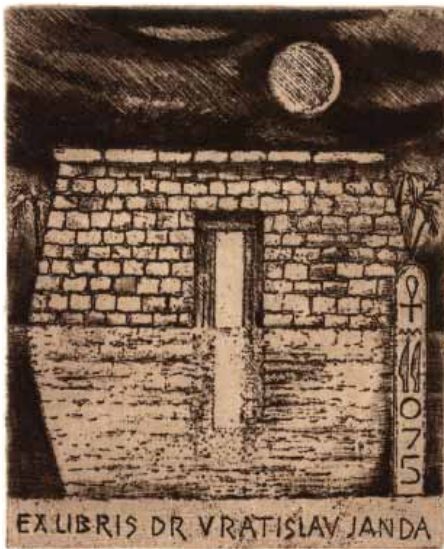
Jediným trvalým výstupem kolokvia je přednáška Ing. J. Langhammera, která vyjde ve Sborníku 2019, a mohla to být i neuskutečněná přednáška M. Vyšehliřové, kterou je možno využít při další vhodné příležitosti. Všechny ostatní příspěvky byly prosloveny spatra, nebyly zaznamenány a již nyní upadly v zapomnění. Je to velká škoda. Měli bychom se přístě polepšit a vyžadovat připravené přednášky, které by zůstaly zachovány v písemné podobě v samostatné publikaci nebo jako články v Knižní značce či ve Sborníku.

Jan Langhammer

PARDUBICKÁ VÝSTAVA K 100. VÝROČÍ ZALOŽENÍ SSPE

Výstavu s názvem *100 let od založení Spolku sběratelů a přátel exlibris* jsme zahájili přesně na den po sto letech od jeho založení. Ano, 16. listopadu 1918

se konala ustavující valná hromada Spolku za účasti třinácti osob. Byly schváleny stanovy Spolku a byl zvolen výbor. Jména přítomných zakladatelů, která dnešním lidem mnoho neřeknou, však sběratelé exlibris znají dobře. Mají totiž knižní značky s jejich jmény ve svých sbírkách a často to jsou exlibris nejkvalitnější. Tvorbě knižních značek se u nás

Lubomír Netušil, C3 + C7, 2004

věnovali, byť někteří jen okrajově, i naši neznámější umělci. I u řady současných českých umělců tvoří exlibris nepominutelnou část jejich díla.

Vystavený výběr českých autorů s důrazem na některé starší tvůrce, na které se neprávem zapomíná, byl limitovaný prostorem Galerie Univerzity Pardubice a dostupností exponátů. Tato výstava byla zatím nejrozsáhlejším výstavním projektem galerie. Bylo na ní soustředěno 506 originálních grafických lístků od 108 autorů. Výstava byla nejen ukázkou českého exlibris dvacátého století,

ale zároveň připomínkou stého výročí vzniku samostatného Československa. Historie pardubického sběratelství exlibris nebyla dosud zpracována, vzpomínky blednou a pamětníci odcházejí. Pardubice byly městem, kde sběratelé tvořili sice nepočetnou, ale relativně aktivní skupinu v porovnání s jinými městy. Dr. Ebba Jahnová ve své studii *Symbolická a válečná exlibris*, vydané jako soukromý tisk k 1. lednu 1946, uvádí, že v Pardubicích je 16 členů SSPE, kteří dohromady vlastní 422 vlastních knižních značek. V sousedním Hradci Králové bylo v té době pouze 5 členů SSPE, kteří měli 42 značek. Dnes je situace vyrovnaná. V roce 2018 bylo v Pardubicích evidováno 9 členů SSPE a v Hradci Králové 12. Hradec Králové je v posledních letech aktivnější ve schopnosti zajišťovat celostátní sjezdy SSPE. V Pardubicích proběhly v minulosti tři sjezdy, a to v letech 1931, 1953 a 1967. Další sjezd se měl konat ve dnech 16. – 17. září 1968, ale sovětská okupace Československa tento záměr zmařila. V dalších letech se v Pardubicích celostátní sjezd uspořádat nepodařilo. Pardubičtí sběratelé spíše spolupracovali s blízkou Chrudimí na přípravě tamních sjezdů a trienále exlibris včetně světového kongresu FISAE v roce 1996.

V našem městě se podařilo zorganizovat historicky první českou mezinárodní soutěž exlibris *Pardubice 650 let*. Osmdesát vybraných prací z této soutěže bylo v roce 1990 vystaveno ve Východočeské galerii v Pardubicích.

Až dosud jsem volně citoval ze zahajovací řeči autora, realizátora a kurátora výstavy Mgr. Lubomíra Netušila. Ve své skromnosti se nezmínil, že on tuto mezinárodní soutěž vymyslel, prosadil a zrealizoval. Lubomír Netušil se po úspěchu

své autorské výstavy k 100. výročí vzniku SČUG Hollar v roce 2017 rozhodl připomenout rovněž výstavou 100. výročí vzniku SSPE v následujícím roce. Většinu exlibris vybral ze své sbírky, s několika vypomohli i další pardubičtí sběratelé. Záměrem bylo představit tvorbu českého exlibris od počátku sběratelství až do současnosti a to se myslím podařilo. Expozice byla vlastně populárně naučnou historií českého exlibris. V sedmdesáti sedmi paspartách byla představena tvorba mnoha současných autorů, některých starších „klasiků“, ale i skvělých, nyní trochu zapomenutých autorů, jako byli např. Cyril Bouda, Jana Halla, Jaroslav Lukavský, Pavel Šimon, Karel Svolský a další. Výstava se konala v Galerii Univerzity Pardubice (v Univerzitní knihovně) od 17. 11. 2018 do 24. 1. 2019. Několik fotografií z vernisáže této výstavy můžete zhlédnout na internetové adrese:

https://salvi.rajce.idnes.cz/Galerie_Univerzity_Pardubice_-_100_let_od_zalozeni_Spolku_sběratelu_a_pratel_exlibris/#

Zdeněk Řehák

XXIV. FESTIVAL KOMORNÍ GRAFIKY

Předvánoční čas, vhodný pro zakoupení drobné grafiky pod stromeček, přinesl již 24. festival komorní grafiky. Vernisáž se konala 28. 11. 2018 v 17 hodin. Výstavu zahájil místopředseda SČUG Pavel Sivko a úvodní slovo pronesl Petr Fiala, kurátor výstavy. Jako doprovod výstavy se konal IV. grafický trh, kde prodávali autoři své grafické listy. Při vernisáži byly uděleny následující ceny: Cenu SČUG Hollar získal Jan Holoubek, Cenu Nadace Hollar Ondřej Michálek a Cenu SSPE Karel

Demel. Cena diváků se v roce 2018 nedělovala. Bohatě se naplnilo přání Petra Fialy, aby „grafické listy zde vystavené byly pro jejich diváky radostí, zážitkem, dobrodružstvím a snad i obohacením.“ Pro sběratele exlibris byly vystavující

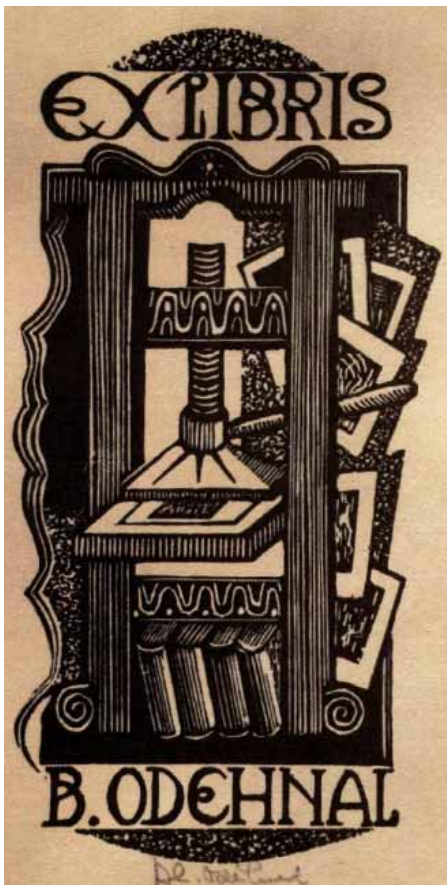
Karel Demel, C3+C5+C2, 2017

autoři blízcí, mnozí z nich tvoří rovněž exlibris, ale bohužel se často stírá rozdíl mezi drobnou volnou grafikou a exlibris, ve kterém by mělo písmo legendy tvořit jeho adekvátní složku. Petr Fiala v úvodu mimo jiné uvádí: „Někdy v malém formátu vzniká prvotní myšlenka, záznam, který předchází a předznamenává budoucí velkou realizaci. Může se stát jakýmsi prvním krokem na budoucí dlouhé cestě. Tato cesta může být úspěšná a končit velkým formátem, či dokonce celým grafickým cyklem. Anebo se stane cestou slepou. Cestou, z níž se musíme zase pokorně vrátit na začátek a třeba zjistit, že to nejcennější na ní byl právě onen první krok.“

Jan Langhammer

VÝSTAVA BOHUSLAVA ODEHNALA V BOSKOVICÍCH

Muzeum regionu Boskovicka připravilo na závěr minulého roku výstavu **Bohuslav Odehnal. Lidový umělec a jeho tvorba**. Vernisáž se konala 13. 12. 2018. K výstavě vydalo muzeum katalog. Umě-

Bohuslav Odehnal, X2

lec se narodil 3. 12 1930 v České Třebové a do Mladkova u Boskovic se přestěhoval s rodiči v roce 1942. Do školy chodil v Boskovicích a posléze pracoval v nejrůznějších profesích na řadě míst Moravy. Výtvarnou činností se začal zabývat během

své vojenské služby a nadále během studia v Brně. Je autodidaktem. Aktivně tvořil přibližně do svých pětáosmdesáti let. V oblasti kresby a malby byly na výstavě prezentovány zejména krajinné motivy z Mladkova, Boskovic a okolí, zátiší a portrétní tvorba. Umělec představil i svoji mozaikovou tvorbu a vyřezávané výrobky. Z grafiky byly vystaveny práce volné i užité, včetně souboru monotypů. Bohuslav Odehnal vybral pro výstavu soubor svých knižních značek a novoročenek, představující průřez jeho prací v této oblasti. Exlibris tvořil pro sebe, své blízké a další zájemce. Byli to např. A. Abjarová, J. Bambásek, F. Baroch, E. Nijs, Hermi van Oss, F. Pultr, J. Sedláček, J. Šneider a další. Rovněž novoročenky tvořil pro výše jmenované zájemce, ale také pravidelně pro sebe a svoji rodinu. Pro tvorbu exlibris a novoročenek používal klasické grafické techniky: dřevoryt, linoryt, litografii, lept a suchou jehlu.

Josef Gromeš

GRAFIKA ROKU 2018

A 24. CENA VLADIMÍRA BOUDNÍKA

Výstava se tentokrát konala ve výstavní síni Obecního domu v Praze ve dnech 3. – 27. 2. 2019. Výstavě prospěl důstojný výstavní prostor a to, že nebyly vystaveny grafiky „obřích rozměrů“, jako tomu bylo v předchozích ročnících. Celkový dojem z výstavy byl nanejvýš příznivý a vystavené grafiky dobře charakterizovaly současnou českou grafickou tvorbu. Potěšující bylo i to, že nebyl zaznamenán pokles zájmu výtvarníků, a zejména studentů, o klasické grafické techniky.

Hlavní cenu v kategorii A – velký formát, grafické listy větší A4, získal **Miloš Šejn** za počítačovou grafiku *Samohlásky*

pro Javoří potok v Krkonoších a v kategorii B – malý formát, **Jiří Hanuš** za mezzotintu *Metro VI*.

Speciální ceny za jednotlivé grafické techniky obdrželi: tisk z výšky **Markéta Bábková** za linoryt *Bez šatů*, tisk z hloubky **Martin Velíšek** za prořezávaný hlubotisk *Glissement*, tisk z plochy **Martin Salajka** za litografii *Chameleoni*, **Bedřich Kocman** za serigrafii *Polymorpha* a **Alžběta Dvořáková** za počítačovou grafiku *Zrecykluj, zredukuj, zužitkuj*.

Laureátkou 24. ceny Vladimíra Boudníka se stala paní Lenka Vilhelmová za významný tvůrčí přínos v oblasti grafické tvorby. Z členů SSPE vystavovali v kategorii A: J. Kavan, M. Pošvic a L. Štěpaníková a v kategorii B: L. Netušil a M. Manojlín.

Jan Langhammer

OSLAVA JUBILEA V SLAVIČINE

Veľmi kultúrnym spôsobom oslávili v Mestskej knižnici v Slavičine 100. výročie vzniku Československej republiky a na záver roku 2018 sa rozhodli usporiadať výstavu voľnej grafiky a knižných značiek zo zbierok slovenského grafika, publicistu a zberateľa pána Vítazoslava Chrenka. Vystavených dvadsať päť panelov reprezentovalo rovnaký počet autorov a boli medzi nimi skutočne legendy českej grafiky: C. Bouda, A. Doležal, A. Grmelová, M. Houra, J. Hodek alebo J. Weiser, ktorých diela sa často vo výstavných sieňach nezjavujú. Autor koncepcie nezabudol ani na súčasných tvorcov, ktorí tvorili podstatnú časť expozície. Výstava tak ponúkla zaujímavú zmes grafických listov prvotriednej kvality. Dôležitou súčasťou každej výstavy je aj výchova návštevníkov, preto na štítkoch boli uvedené i dáta autorov a druh grafickej

techniky, každý mohol ľahko identifikovať spôsob výroby grafického listu a zároveň sa dozvedieť, či sa jedná o autora súčasného alebo nežijúceho.

Slávnostného otvorenia výstavy sa zúčastnil novo zvolený starosta mesta Slavičín Mgr. Tomáš Chmela, bežní zúčastníci o výtvarné umenie a členovia

Městská knihovna Slavičín, zleva T. Chmela, F. Slovák, G. Klabáčková, V. Chrenko, M. Bouda

Združenia výtvarných umelcov moravsko–slovenského pomedzia so sídlom v Uhorskom Brode, ktoré sa významnou mierou podieľalo na organizácii podujatia. Akcia trvala po celý december až do 31. 12. 2018 a bola zaujímavou bodkou za aktivitami na počesť vzniku republiky.

Vítázoslav Chrenko

VARNA 2018

Medzinárodná súťaž v tvorbe exhibis, ktorá sa koná každé dva roky v bulharskej Varne, si už v tretej edícii vydobyla v umeleckých kruhoch významné postavenie. Dosiagnúť métu 770 originálnych grafík od 313 autorov z 38 krajín sveta je skvelý výsledok. Zastúpené boli známe mená a úroveň jednotlivých exponátov zodpovedala povesti autorov.

Z Českej republiky sa zúčastnili P. Hlava-

tý, J. Kasalová, M. Manojlín, J. Minář, Rea Šimlíková, ale dvaja ďalší získali ocenenia. Günter Hujber získal druhé miesto a čestným uznaním porota ocenila Miroslava Hlinku. Zo Slovenska sa do výstavy prebojovali Z. Bugáň a V. Chrenko, pričom bolo veľmi milé, že katalóg zo súťaže priniesla do Prahy na kongres FISAE osobne pani riaditeľka usporiadateľskej Galérie Largo Nelly Valčeva.

Katalóg je veľmi dobrý, prehľadný a jednotlivé grafiky sú vytlačené vo vysokej kvalite. Aj tieto skutočnosti, často pre autorov dôležité, budú vhodnou pozvánkou do Varny v roku 2020.

Vítázoslav Chrenko

VÝMĚNNÝ DEN V PARDUBICÍCH

Pardubická sekce SSPE uspořádala 23. 2. 2019 pro sběratele výměnný den v salonku restaurace Pivovarka (nedaleko nádraží) s příjemným zázemím poskytujícím občerstvení. Akce se setkala s po-

Günter Hujber, C3+C4+slepotisk, 2011

měrně velkým zájmem 42 účastníků, kteří přijeli z Prahy, Olomouce, Železného Brodu, Hradce Králové, Malých Svatoňovic, Hlinska a okolí Pardubic. S účastí neváhali i výtvarníci, např. Martin Manojlín, Lubomír Netušil, Jan Černoš, Petr Ptáček, Günter Hujber a Miroslav Hlinka. Sběratel a knihkupec J. Horáček obohatil setkání nabídkou publikace veršů Jana Skácela z nakladatelství Dexon Art s úžasnými ilustracemi Katariny Vavrové, RNDr. K. Žižkovský předložil k nahlédnutí krásné bibliofilské vydání Dykova Krysaře s výzdobou Borise Jirků. Neobyčejnému zájmu se těšila nabídka exhibic a novoročenek, které nebyly vydraženy v aukcích, a to za lidovou cenu 5 až 10 Kč. Snad každý si z vrstvy drobných lístků „vyhrabal“ svého oblíbeného autora. Průběžně ovšem probíhala čilá výměna a diskuse nad vyloženými knižními značkami. Všichni se rozešli spokojeni, provázeni úsměvem neúnavného organizátora pana Zdeňka Řeháka.

Jana Parýzková

ZA BLANKOU VOTAVOVOU

Rok 2018 nebol iba rokom osláv a jubileí, ale aj obdobím odchodov osobností, na ktoré by sme nemali zabudnúť. Takou bola aj Blanka Votavová, ktorá odišla do ticha mesiac po svojich 85 narodeninách dňa 18. 5. 2018. Táto významná grafička, kresliarka a ilustrátorka študovala na VŠUP v Prahe na oddelení filmovej grafiky u prof. Hoffmeistera, odkiaľ prestúpila na oddelenie úžitkovej a knižnej grafiky k prof. Muzikovi, u ktorého získala jeden čestný rok štúdia navyše. Práve hĺbka jeho tvorivosti, sústredenost a poetická jemnosť na citlivú, vnímavú a talentovanú žiačku zapôsobili. Osobnosť jej učiteľa, ktorý bol všestranným

umelcom európskeho významu, zohrala v jej tvorbe i živote až osudovo významnú úlohu.

V roku 1960 nasledovala svojho manžela, hudobníka Ferdinanda Votavu, do Bratislavy a do Prahy sa vracala iba sporadicky. Bola šťastná, mala skvelé zázemie a pracovala vo svojom odbore ako ilustrátorka a knižná grafička vo vydavateľstve detskej literatúry Mladé letá. Tu vytvorila skvelé kolekcie, vystavovala ni-

Blanka Votavová, C3+C5, 2002

elen v Česku, ale pozvania prišli zo Španielska, Anglicka, Nórska, Francúzska, USA, Holandska či Talianska, v posledných rokoch aj v Kórei, Japonsku, Poľsku, Litve a Srbsku. Rada tvorila knižné značky, jej súpis exhibic obsahuje 119 titulov (2011) a veľa ich už nepribudlo, pretože autorka začínala mať pri leptaní problémov so zrakom.

Osobne som Blanku Votavovou poznal

z pôsobenia v odbornej porote medzinárodnej detskej súťaže EX LIBRIS HLOHOVEC. Bol zážitok sledovať ju pri posudzovaní exlibrisov, ktoré boli vytvorené detským videním, niekedy naivné, ale vždy bezprostredné. Pani Blanka k nim pristupovala veľkodušne, tolerantne a úctivo, detskej tvorbe málokto rozumel tak dobre ako ona. V posledných rokoch bola mierne roztržitá, ale nedalo sa na ňu hnevať: „Čakal som ju autom na železničnej stanici v Leopoldove a podľa dohody mala prísť prvým rýchlikom z Bratislavy, lenže v priebehu pol hodiny išli tri spoje. V prvom nebola, ani v druhom a keď vystúpila z tretieho, s úsmevom mi oznámila, že ten mal najkrajšie potahy vo vagónoch.“

Legendárna bola jej pohostinnosť, v byte na Vetvovej ulici v Bratislave hostila veľa priateľov, na krátky pobyt u nej spomína aj Jiří Bouda vo svojom Poutnickom deníku na str. 191.

Blanka Votavová odišla do ticha, ktoré tak charakterizovalo jej tvorbu a v ktorom si našla svoju umeleckú cestu. Zostalo jej monumentálne dielo.

Vítazoslav Chrenko

VZPOMÍNKA NA REU ŠIMLÍKOVOU

Setkávani s tvúrcí prací sochařů a malířů je chůzí po kamení, po úzkých pěšínách, dalekých cestách, proplováním beráncími mraky, proskakování bělavými vlnami nepokojných vod, je to hledačství, porozumění vnějšimu světu i vlastní duši. A i když byl náš výtvarný projev diametrálně odlišný, přesto jsme se rádi potkávali na našich společných výstavách v očekávaném souznění. Renata Šimlíková hledala a našla něžnou duši svých postav, většinou krásných žen. Snad jen její sochařská tvorba je drsnější,

protože pískovec nemusí být vždy k pohlázení. Ale i v drsném doteku pulzuje vnitřní napětí.

Renata Rea Šimlíková

Malíři a básníci musí mít právo odvážit se čehokoliv, napsal již před naším letopočtem římský básník Horatius. Platí to i o tvorbě sochařky, grafičky a malířky Renaty Šimlíkové, na kterou bohužel můžeme už jen vzpomínat. Ale její tvorba téměř precizně soustruhovaná, často spojená s tajemnem a mystikou, zkrášlovala a bude stále zkrášlovat náš život.

S citlivou duší ženy-umělkyně se takto vyjádřila: „Umění se stává životem a život uměním. Je to hledání utajených krás uvnitř a vně člověka.“ Její grafická díla převážně tvořená kombinovanou technikou nás přenášejí do světa citového opojení, líbezná tváře krásných žen jsou až příliš svádivé a vynikají jako krásný protiklad vůči dnešní ohlušující a téměř bezcitné době. Obliba umění Renaty Šimlíkové byla vždy přesvědčující; dokazuje to velké množství jejích výstav a množství ocenění u nás i v zahraničí. Zemřela 26. 2. 2019.

Budeš nám chybět, Reo!

Jaroslav Minář

ZEMŘEL PROF. JAROSLAV BROŽEK

V úterý 22. ledna 2019 ve večerních hodinách nás opustil nestor ústeckých výtvarných umělců, který by se za pár dní dožil úctyhodných 96 let.

Výtvarný pedagog, malíř a grafik Jaroslav Brožek se narodil 6. 2. 1923 v Kněževsi u Blanska. Vystudoval profesuru výtvarné výchovy, deskriptivy a modelování na ČVUT a UK v Praze (profesoři C. Bouda, M. Salcman a K. Lidický) v letech 1945–1949. Poté působil na školách v Teplicích a od 1959 v Ústí nad Labem, kde zakládal výtvarnou výchovu na nově zřízeném Pedagogickém institutu. Vědeckou aspiranturu získal v r. 1969. Jako člen autorského kolektivu Brožek-Houra-Maleček publikoval první učebnice výtvarné výchovy pro 2. stupeň základních škol. Připravený návrh osnov pro ministerstvo školství a Základy výtvarné výchovy od téhož kolektivu už pro vstup vojsk nevyšly. Následoval zákaz učitelského povolání (1970–1989) a manuální zaměstnání v Repru v Trmicích jako aranžér. Přesto publikoval a pod cizími jmény psal články pro denní a odborný tisk a vydal několik knih: *Jak namalovat krajinu* (1978, krycí autor Josef Hron), *Barva a obraz* (1980, krycí autor Ivana Brožková), *Dobrodružství barvy* (1983, krycí autor Ivana Brožková). V té době se více věnoval užité grafice a vytvořil pro své přátele řadu novoročenek a knižních značek. Po rehabilitaci se v roce 1990 vrátil k učitelskému povolání. Jako univerzitní profesor UJEP v Ústí nad Labem vychovával své nástupce a na této alma mater se zasadil o zřízení samostatné Fakulty umění a designu. Je autorem několika odborných knih, např. *Obrázky a barva* (1993), *Výtvarná výchova a barva* (2002), *Výtvarná výchova. Besedy*

o umění (2015). Město Ústí nad Labem v roce 1999 vydalo dlouho připravovanou knihu *Výtvarné Ústí. Kronika výtvarného života v Ústí nad Labem ve 20. století 1918–1998*, kde podrobně sepsal

Jaroslav Brožek, X3, 1947

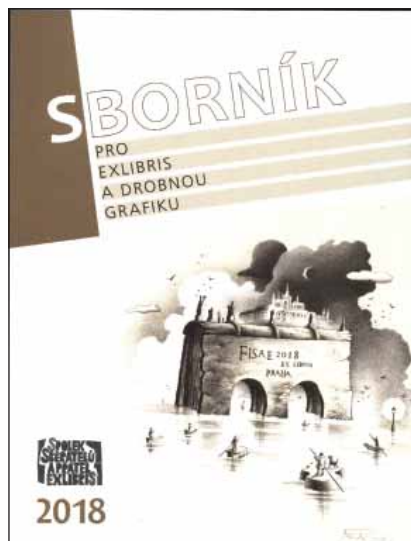
dějiny umění v ústecké lokalitě s přesahem do předcházejících století v úvodní kapitole. Jako teoretik barvy vystoupil na šestnácti mezinárodních kongresech o barvě (např. Luzern, Stockholm, Budapešť). Uspořádal několik samostatných výstav, např. v roce 1998 to byla výstava *Ohlédnutí* v ústecké Galerii Emila Filly a v roce 2006 velká bilanční výstava v Regionálním muzeu a galerii Teplice. Čest jeho památce!

Jiří Ort

PUBLIKACE

■ **Sborník pro exlibris a drobnou grafiku 2018**

Obnovená edice u příležitosti Roku českého exlibris a XXXVII. světového kongresu FISAE. Praha: SSPE, 2018, 136 s., brožováno, 186 obrázků, 4 fotografie, 22 × 17 cm, tisk

Praha FASTR typo-tisk, 500 výtisků. ISBN 978-80-906980-9-3. Redaktor F. Černochoch, grafické zpracování S. Laňková.

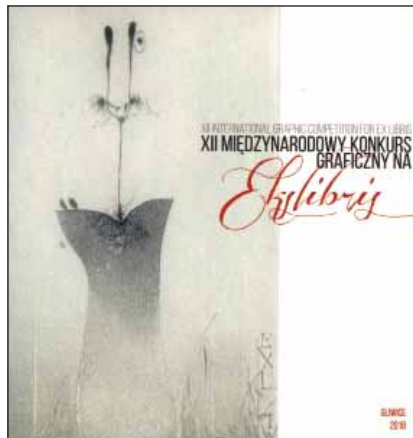
Sborník má 14 samostatných statí a krátké úvodní slovo. Stati: LANGHAMMER, J. *Proslov přednesený na slavnostní valné hromadě 2018*, TOMEK, M., BARTÁK, J., VENCL, S. *Nerealizované návrhy exlibris Josefa Čapka*, VENCL, S. *Jindřich Veselý – loutkářská exlibris*, KOČMAN, B., VENCL, S. *Svolinského pocta Janu Palachovi*, LANGHAMMER, J. *Střepiny z velké války*, CHALUPSKÝ, J. *Jaroslav Dajč*. ŠVEJDA, B. (Josef Holejšovský) *Učitel a malíř Bohumil Kulveit*, ČERNOCH, F. *Dva upozadění jubilanti*, HAVLÍK, J. *Opavští grafici Miloš a Ludmila Kačirkovi*, POTUŽÁKOVÁ, J. *Jana Vacková – plzeňská výtvarnice a pedagožka*, (SIVKO, P.) *Vzpomínka Pavla Sivka*, ORT, J. *Severočeští tvůrci exlibris*, ŘEHÁK,

Z. *Kočky na exlibris*, ASCHENBACH, R., NOVÝ, F., ŠTINDL, M. ŠULC, J., TOMAŠÁK, M., VENCL, S. *Zdenek Seydl. Rekonstrukce soupisu novoročenek a doplňky ostatní příležitostné grafiky*.

Poznámka

Téměř ze zapomenutí vytáhl Milan Humplík v r. 2003 šťastně k životu Sborník SSPE, který předtím naposledy vyšel v r. 1943. Oživil jej na 11 let (2003–2013). Když chystal další ročník, něco se přihodilo a ztratil chuť či energii pokračovat. Nic by se nestalo, protože měl tehdy nástupce. Byl jím současný předseda SSPE Felix Černochoch. Jenže pan Humplík udělal nečekanou věc. Odmítl svému nástupci předat nashromážděné příspěvky. Nevysvětlitelně si tak přivlastnil rozhodování o autorských právech příspěvatelů. Ve vydávání Sborníku vznikla časová mezera čtyř let. Velmi dlouhá doba, když měli všichni autoři rukopisy v elektronické podobě a mohli je na vyžádání novému redaktorovi poslat. Ne vše je v člancích v pořádku. V mém článku přišla např. o krásnou ozdobu Dajčova Balada. F. Černochoch nedbal totiž příliš na to, aby nám posílal jednotlivé uzávěrky. Zřejmě proto, aby se nemusel již s nikým dohadovat. Zdá se mi, že plně nechápe Dajčovo dílo. Ale opět se tolik nestalo. Výběr ilustrací k článku není špatný, snad jen vybraná fotografie J. Dajče. Ohleduplnost vůči autorům ale nebude příště na škodu. Nicméně budme vděční redaktorovi a všem autorům, že Sborník 2018 v grafické úpravě S. Laňkové vyšel koncem roku 2018.

Josef Chalupský

■ XII. międzynarodowy konkurs graficzny na ekslibris, Gliwice 2018

Katalog mezinárodní soutěže v tvorbě exlibris a příslušné výstavy má 220 stran, 182 obrázků, velikost 15 × 14 cm, je brožován. Text katalogu je dvoujazyčný, v polštině a angličtině. ISBN 978-83-923132-9-8. Vydavatelem je Veřejná městská knihovna v Gliwicích. Někteří členové poroty napsali své úvodní texty k historii, tvorbě a kulturním hodnotám exlibris. O vlastní soutěži referoval dr. Josef Chalupský v Knižní značce 3/2018, s. 90. Připomeňme pouze, že hlavní cenu získal **Josef Werner**, člen SSPE.

■ Jan Langhammer. Soupis exlibris Stanislava Kulhánka

Praha: SSPE, 2018, 16 stran, 1 obrázek, 21 × 15 cm, brožura, tisk Plzeň Tiskárna Král,

80 výtisků, pro tisk připravil J. Langhammer. Soupis obsahuje chronologický popis 312 exlibris z let 1912–1969. Řazení v soupisu odpovídá postupnému číslování opusů autorem v kresbě. Základem pro zpracování tohoto soupisu byl 33. seznam. Stanislav Kulhánek, který sestavil Bedřich Beneš Buchlovan v roce 1942 a vydal SSPE, a jeho pokračování v Knižní značce 4/1949, s. 49–54 od téhož autora. V doplňování dalších exlibris S. Kulhánka pak pokračoval Ing. O. Hradečný pravidelně ve Zprávách SSPE od roku 1950 do roku 1970. V Plzni žijící vnuk Stanislava Kulhánka Bc. Jindřich Hotový, člen SSPE, opravil některé nejasnosti a chyby v soupisu podle skutečných výtisků exlibris. K soupisu je připojen abecední seznam majitelů exlibris a v úvodu jsou uvedena stručně životní data S. Kulhánka, doplňující literatura a internetové odkazy.

■ Kornélia VasnéTóth. Múltunk neves ex libris gyűjtői (Významní sběratelé exlibris naší minulosti)

Vydavatel: Kisgrafika Barátok Kőre Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület, Budapest, 2019. Brožovaná kniha má 256 stran. ISBN 978-615-00-3710-3.

Maďarský spolek přátel drobné grafiky letos slaví 60. výročí svého vzniku. Při té příležitosti vydal lexikon maďarských sběratelů exlibris. Je to jedinečná publikace, se kte-

MÚLTUNK NEVES EX LIBRIS GYŰJTŐI

Vasné dr. Tóth Kornélia

rou příznivci a sběratelé maďarských exlibris dostávají do rukou velmi cenný, ucelený zdroj informací o 221 maďarském sběrateli.

Lexikon je členěn na několik hlavních částí. Po obsahu následuje podrobný úvod, ve kterém autorka popisuje vznik sběratelství v Maďarsku, cíl publikace, výběr sběratelů do lexikonu, které informace o sběratelích se snažila zjistit a z jakých zdrojů čerpala. Po úvodu následují abecedně řazená jména sběratelů. Do lexikonu byli zařazeni aktivní sběratelé s vlastní větší sbírkou, kteří žili a sbírali v Maďarsku v období od druhé poloviny 19. století do současnosti. Lexikon neobsahuje tvůrce-sběratele grafik, kteří tvořili exlibris pro sebe nebo pro jiné tvůrce exlibris. Autorka u jednotlivých sběratelů uvádí základní životopisná data, a pokud byly informace k dispozici, doplňuje např., co vedlo dotyčného ke sbírání, jaká exlibris sbíral přednostně,

jak velkou sbírku vybudoval, jaký byl osud sbírky po úmrtí sběratele atd. V následující části lexikonu je reprodukováno 36 exlibris vyhotovených na jména sběratelů z lexikonu. Dalších pět exlibris je otištěno na přední a zadní straně obálky a v textu. Za obrazovou přílohou následují velmi bohatý seznam literatury, anglické resumé a anglický seznam sběratelů s uvedením jejich profese.

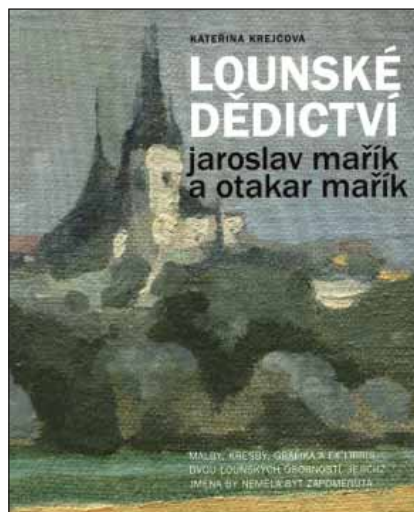
Autorkou lexikonu je dr. Kornélia Vasné Tóth, kulturní historička, vědecká pracovníce oddělení plakátu a drobné grafiky Széchényiho národní knihovny v Budapešti.

Zaměřuje se zejména na exlibris, je členkou představenstva spolku Kisgrafika Barátok Köre. Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület (Kroužek přátel drobné grafiky. Kulturní a sběratelský spolek), je členkou redakce časopisu Kisgrafika (Drobná grafika) a autorkou několika odborných knih o exlibris. Pravidelně publikuje v odborných časopisech, organizuje výstavy a přednášky o exlibris.

Bartolomej Rudas

■ Kateřina Krejčová. Lounské dědictví. Jaroslav Mařík a Otakar Mařík.

Malby, kresby, grafika a exlibris dvou lounských osobností, jejichž jména by neměla být zapomenuta. Praha: nakladatelství Verzone, 2018, 56 stran, 66 obrázků (z nich 13 exlibris

a 7 fotografií), 21 × 17 cm, brožováno, tisk Litomyšl H.R.G., náklad neuveden, ISBN 978-80-87971-25-3. Katalog k stejnojmenné výstavě konané v Galerii města Loun. Obsah katalogu: Úvod, Život Jaroslava Maříka, Dílo Jaroslava Maříka, Kapitola o Otakaru Maříkovi, Závěrem. Kromě životopisných údajů o obou autorech jsou zde reprodukovány zajímavé kresebné návrhy exlibris J. Maříka.

ČASOPISY

■ KISGRAFIKA, 2018/3, Maďarsko

Dr. habil. Béla Szepessy: Il. souhrnná výstava malé grafiky v Hatvanu: Zahajovací řeč grafika Bély Szepessyho. Na výstavě byla prezentována díla současných maďarských tvůrců všech věkových kategorií jak z Maďarska, tak z okolních států.

Zoltán Tóth: Výstava Pétera Tótha v Kőrösyho gymnáziu v Segedínu: Výstava dobře ukázala všechny oblasti autorovy tvorby.

Zoltán Tóth: Výstava Sándora Somosköviho ve Vedresiho gymnáziu: Výstava byla otevřena ve 3. výročí úmrtí Sándora Somosköviho v gymnáziu, kde studoval a následně vyučoval. Významné jsou autorovy grafiky zachycující významné stavby, hrady a zámky.

Mária Padné Szabó: Jsme na světě proto, abychom v něm byli někde doma: Výstava ze sbírky sběratelky Krajcsi Tiborné v Ajke. Na výstavě byla k vidění exlibris z celého světa.

Dr. Kornélia Vasné Tóth: K sedmdesátinám zilahžského mistra grafiky Károlye Balajtiho: Je mnohostranným umělcem: malíř, grafik, architekt. Byl zakládajícím členem rumunského spolku exlibristů. Kromě linorytu se věnuje poslední dobou hlavně počítačové grafice.

Dr. Kornélia Vasné Tóth: Knižní značky významných sběratelů v Széchényiho národní knihovně – Jenő Reisinger (1908–1971): Pokračování seriálu o významných maďarských sběratelích exlibris. Sbíral hlavně exlibris maďarských grafiků.

V rubrice Zprávy můžeme přečíst krátké rozloučení se zesnulým grafikem Gyulou Sajtosem a významným rakouským sběratelem Dr. Ottmarem Premstallerem.

■ KISGRAFIKA, 2018/4, Maďarsko

Mária Rácz, dr. Izabella Tebeli: 37. kongres FISAE: Autorky popisují své zážitky z pražského kongresu. Z článku vyplývá spokojenost jak s organizací průběhu kongresu, tak s bohatým doprovodným programem.

Dr. Kornélia Vasné Tóth: Z výstav 37. kongresu FISAE – s maďarskými aspekty: V článku se nachází detailní popis tří hlavních výstav kongresu, které autorka článku navštívila. Na konci článku autorka děkuje SSPE za precizně odvedenou práci a velmi bohatý vystavený materiál.

Antal Arató: Údaje o vysokoškolských letech a aktivitách Zoltána Pereiho: Článek popisuje okolnosti, za kterých Zoltán Perei, významný maďarský malíř a grafik, studoval a popisuje jeho tvorbu během studentských let.

Dr. Kornélia Vasné Tóth: Knižní značky významných sběratelů v Széchényiho národní

knihovně – Jenő Holl (1885–1938) a Károly Korvig (1888–1968): Pokračování seriálu o významných maďarských sběratelích exlibris.

Mária Rácz: Výstava Lenky Diskayové: Zahajovací řeč Márie Ráczové přednesená při vernisáži výstavy významné maďarské grafičky Lenky Diskayové.

Malá výkladová encyklopedie sběratele exlibris I: První díl nového seriálu, kde jsou vysvětleny pojmy související se sbíráním exlibris.

V rubrice Zprávy je otištěno krátké rozloučení s grafikem Csabou Vályim a grafičkou Noémi Tavaszi.

V časopisu jsou otištěny reprodukce exlibris Cyrila Boudy, Jiřího Boudy a dvě exlibris Karla Beneše.

Bartolomej Rudas

Z DOPISŮ

Vážené dámy a vážení pánové,

zhruba před patnácti lety jsem začal překládat do češtiny soutěžní podmínky zahraničních exlibristických soutěží. Odesílal jsem je asi jednomu stu českých a slovenských výtvarníků, a to klasickou, „papírovou“ poštou. Se vším všudy. Současný pokrok vše usnadnil tak, že nakonec jsem posílal podmínky „klasicky“ jen na jedinou adresu a všem ostatním elektronickou poštou.

Všem se omlouvám, ale nebudu moci v tom pokračovat. Stav mého zraku se náhle silně zhoršil.

Všem Vám do budoucna přeji, ať se Vám vše daří co nejlépe.

Váš Josef Chalupský

MEZINÁRODNÍ SETKÁNÍ

■ **VDEG-Jahrestagung** se koná ve Wetzlaru od 9. do 12. 5. 2019.

■ **Sjezd SSPE** se koná v Českém Krumlově od 4. do 6. 10. 2019.

STATISTICKÉ ÚDAJE O ČLENECH SSPE

K 1. 1. 2019 měl spolek 374 individuálních členů (348 z Česka, 5 ze Slovenska a 21 z ostatních zemí). Spolek má 10 čestných členů. Členy spolku je 74 výtvarníků.

Průměrný dovršený věk členů v roce 2018 byl 66 let a byl o rok vyšší než v předchozím roce 2017. Věkové složení k 1. 1. 2019: 25–30 let 5, 31–40 let 21, 41–50 let 24, 51–60 let 61, 61–70 let 101, 71–80 let 100, 81–90 let 52 a 91–100 let 10.

Na základě vlastní žádosti bylo zrušeno členství 8 členům. Pro nezaplacení členských příspěvků bylo zrušeno členství jedné člene.

V průběhu roku 2018 zemřelo 10 našich členů: Ing. Jiří KROUPA z Prahy, akademická malířka Jaroslava LÁZNÍČKOVÁ z Týna nad Vltavou, Zdenka MATĚJKOVÁ z Přerova, Dr. Ottmar PREMSTALLER z Rakouska, Antonín PRŠALA z Liberce, Dana SLANICAYOVÁ z Kunovic, Josef ŠEVČÍK ze Šternberka, Marcel VOTLUČKA z Plzně, Willem van de WEERD z Nizozemska a Marie ZAHRADNÍKOVÁ z Kroměříže.

V průběhu roku 2018 do spolku vstoupilo 14 nových členů a členství bylo obnoveno 2 členům. K 1. 1. 2019 vstoupili do spolku 3 noví členové.

Rozdělení individuálních členů podle měst (4 a více členů) k 1. 1. 2019: Blansko 4, Brno 10, Hradec Králové 12, Chrudim 4, Karlovy Vary 6, Kladno 5, Liberec 4, Milevsko 4, Moravská Třebová 8, Olomouc 5, Ostrava 4, Pardubice 9, Plzeň 6, Praha 115, Prostějov 4, Přerov 4, Trutnov 4 a Týn nad Vltavou 4. Českých kolektivních členů je 15 a z ciziny 11 (1 platící a 10 za reciproční výměnu časopisů).
Jan Langhammer

POZVÁNKA NA VÝMĚNNÝ DEN

Výbor SSPE zve všechny členy a jejich přátele na VÝMĚNNÝ DEN, který se bude konat v sobotu **13. dubna 2019** od 8 do 14 hodin v konferenčním centru hotelu Absolutum, Jablonského 640/4, Praha 7–Holešovice.

Spojení městskou dopravou: stanice Nádraží Holešovice metra C nebo tramvají č. 12, 17 a 24.

Vážené členky, vážení členové, přijměte toto srdečné pozvání a dopřejte si setkání s přáteli a obohacení svých sbírek při výměně exlibris. Výbor SSPE

POZVÁNKA NA SETKÁNÍ SBĚRATELŮ A PŘÁTEL GRAFIKY

Výbor SSPE zve všechny členy a jejich přátele na XVI. setkání sběratelů a přátel grafiky, které se bude konat v sobotu **25. května 2019** od 9 hodin v Městském muzeu v Moravské Třebové, Svitavská 18.

Tato setkání připravují členové SSPE z Moravské Třebové a vždy se dobře vydaří ke spokojenosti účastníků.

Přijměte toto srdečné pozvání a využijte možnost setkat se s přáteli a obohatit svoje sbírky exlibris a grafiky. Výbor SSPE

ZPRÁVY Z VÝBORU SSPE

■ **Výborová schůze** se konala dne **7. 12. 2018** v hotelu Absolutum v Praze za řízení předsedou dr. F. Černochem a přítomnosti pěti členů výboru a tří hostů. Valná hromada SSPE se bude konat 16. 3. 2019 v Praze v hotelu Pyramida. Přibližně sto našich členů obdrží poděkování za spolupráci při pořádání 37. kongresu FISAE v Praze s grafickým listem Z. Hrabý (portrét O. Janečka). Výbor ocení jednoho sběratele a jednoho výtvarníka za vynikající sběratelskou či tvůrčí činnost v oboru exlibris v roce 2018.

■ **Výborová schůze** se konala dne **17. 1. 2019** v galerii a restauraci Ladronka v Praze za řízení předsedou dr. F. Černochem a přítomnosti sedmi členů výboru a jednoho hosta. Sjezd SSPE se bude konat 4. – 6. 10. 2019 v Českém Krumlově. Výbor objedná vytvoření nových webových stránek SSPE. Po ukončení výborové schůze byla v 16 hodin zahájena výstava *Vánoční příběh v drobné grafice* ze sbírky J. Hlinovského v Ladronce.

■ **Výborová schůze** se konala dne **14. 2. 2019** v galerii a restauraci Ladronka v Praze za řízení předsedou dr. F. Černochem a přítomnosti sedmi členů výboru a dvou hostů.

Výbor uvažuje o přestěhování archivu do vhodnějších prostor. V. Bogdanov daroval SSPE soubory počítačových grafik vydaných k 37. kongresu FISAE.

■ **Oznámení o změně čísel bankovních účtů**

Dovolujeme si Vám oznámit změnu týkající se preferovaných bankovních účtů od 1. 1. 2019. Nové účty jsou vedeny u Fio banky, a.s., se sídlem V Celnici 1028/10, Praha 1: číslo účtu 2501272505/2010 v CZK a číslo účtu 2001272509/2010 v EUR, IBAN: CZ302010000002001272509, BIC: FIOBCZPPXXX.

Žádáme Vás, aby Vaše platby byly směřovány na tyto nové bankovní účty. Bankovní účty vedené u Československé obchodní banky, a. s., zůstávají nadále platné, ale předpokládáme jejich zrušení, o čemž Vás budeme včas informovat.

VÝSTAVY

Galerie HOLLAR, Smetanovo nábřeží 6, 110 00 Praha 1

8. 5. – 2. 6. 2019 Jindřich Pileček

5. 6. – 30. 6. 2019 Pocta černobílé linii

3. 7. – 4. 8. 2019 Milena Šoltészová. Grafika

Galerie Na Mostě, Akademia Heyrovského 1203/8, 500 05 Hradec Králové

1. 4. – 26. 4. 2019 38. žatva slovenského a českého exlibris za rok 2018

Galerie Dolní brána, Dolní brána 25, 383 01 Prachatice

2. 4. – 3. 5. 2019 Exlibris z mezinárodní soutěže FISAE 2018

Galerie městyse Malšice, čp. 58, 391 75 Malšice

Červen – srpen 2019 Petr Minka

Knihovna Antonína Bocha Libošovice, čp. 104, 507 44 Libošovice

Červen – červenec 2019 Anna Macková, exlibris a grafika

Galerie U Kellerů, náměstí Kašpara Šternberka 68, 338 28 Radnice

1. 4. – 12. 5. 2019 Ladislav Josef Kašpar, exlibris, novoročenky, volná grafika

13. 5. – 23. 6. 2019 Jan Kavan, exlibris, novoročenky, volná grafika

24. 6. – 4. 8. 2019 Herbert Kizza, exlibris

ZMĚNY ČLENSTVÍ

■ **NOVÍ ČLENOVÉ:** 30065 Christine BELL, P. O. BOX 427, East Melbourne 8002, Victoria, Australia; 10744 Karel KUT, U kněžské louky 2149/14, 130 00 Praha; 10745 PaedDr. Vlasta LOPUCHOVSKÁ, Přemyslovská 1483/30, 130 00 Praha; 30066 Hans MANCHE, Soestdijkseweg Zuid 213, 3721AC Bilthoven, Nederland; 10742 Ing. Rudolf PELEŠKA, Níngrova 13/7, 397 01 Písek; 10743 Pavel ŠMIDRKAL, Na Klimentce 961/1, 160 00 Praha.

■ **UKONČENÍ ČLENSTVÍ NA VLASTNÍ ŽÁDOST:** 10068 Mgr. Ladislav DVORÁK z Velkých Hamrů, 10667 JUDr. Jam HRDLIČKA z Prahy; 10631 Mgr. Jiří MAHDALÍČEK z Hradce Králové, 10240 Rudolf NOVOTNÝ z Přerova.

■ **ZRUŠENÍ ČLENSTVÍ PRO NEPLACENÍ PŘÍSPĚVKŮ:** 30064 Hermina HORVATH z Maďarska.

■ **ZEMŘELI:** akademická sochařka Renata Rea ŠIMLÍKOVÁ z Brna (†26. 2. 2019).

Časopis Knižní značka vydává pro své členy od roku 1937
Spolek sběratelů a přátel exlibris, založený v roce 1918,
se sídlem: Zelenečská 129/34, Hloubětín (Praha 14), 198 00 Praha.
Identifikační číslo ve spolkovém rejstříku vedeném Městským soudem v Praze,
oddíl L, vložka 237: 004 43 522, zapsáno 1. ledna 2014.
Poštovní adresa: P. O. BOX 645, 111 21 Praha 1.
IČ 00443522. Webové stránky: www.sspe.cz.

Číslo účtu/Konto:

2501272505/2010 v CZK, Fio banka, a.s., se sídlem V Celnici 1028/10, Praha 1.

Číslo účtu/Konto:

2001272509/2010 v EUR, IBAN: CZ3020100000002001272509, BIC: FIOBCZPPXXX,
Fio banka, a.s., se sídlem V Celnici 1028/10, Praha 1.

Předseda: **doc. PhDr. Felix Černochoch, CSc.**, Banskobystrická 2085/1, 160 00 Praha.
E-mail: cernochvip@seznam.cz. Mobil: 774 193 607.

Jednatel: **Karel Urban**, Na Vyhlídce 291, 252 06 Měchenice.
E-mail: urbankm@tiscali.cz. Telefon: 251 566 517. Mobil: 728 150 639.

Hospodářka: **Jarmila Špačková**, Čajkovského 914/54, 500 09 Hradec Králové.
E-mail: pausinka@gmail.com. Mobil: 606 610 698.

Redaktor Knižní značky a členská evidence: **Ing. Jan Langhammer, CSc.**,
Ke Kukačce 797/19, 312 00 Plzeň. E-mail: langhammer.jan@o2active.cz.
Telefon: 377 265 076.

Seznam příloh:

Obsah Knižní značky 2018.

Katalogové listy: Aljo Beran, Karel Musil, Vladimír Šavel, Vladimír Šavel jun.

Pozvánka a přihláška na sjezd SSPE v Českém Krumlově.

KNIŽNÍ ZNAČKA číslo 1/2019

Redaktor: Ing. Jan Langhammer, CSc.,
Ke Kukačce 797/19, 312 00 Plzeň, e-mail: langhammer.jan@o2active.cz.
Redakční kruh: doc. RNDr. Josef Chalupský, PhDr. Jiří Ort a RNDr. Karel Žižkovský.
Jazyková korektura: Mgr. René Keller a Mgr. David Polčák.
Počítačová sazba článků a výběr obrázků: Ing. Jan Langhammer, CSc.
Grafická úprava a tisk: SOS print, s. r. o., Švihovská 10, 301 00 Plzeň.
Náklad 520 výtisků.
Vydává: Spolek sběratelů a přátel exlibris, Zelenečská 129/34, 198 00 Praha 9, pro
své členy čtyřikrát ročně. ISSN 1211-3840. MK ČR E 11475.
Rozesílá Postservis Praha.

Toto číslo vyšlo 31. 3. 2019. Redakční uzávěrka příštího vydání je 31. 5. 2019.

Josef Zedník, X3/4, 1994

Josef Dudek, PF 2019. C3+C5, 2019

Dajč Jaroslav, C4, 2028

Časopis Knižní značka vydává pro své členy od roku 1937 Spolek sběratelů a přátel exlibris založený v roce 1918 se sídlem v Praze.

Název časopisu a logo spolku:
akademický malíř Miroslav Houra.

Na titulní straně: Karel Musil, C4+C7, 2013